

ABSTRACT

Title : Clinical Characteristics of Stroke Patients in the Northern Thailand

Authors : Sasiwimol Kosachunhanun, M.D Nipapan Tipayajak, B.Sc., M.A, Anong Khunkum,

Corresponding authors : Sasiwimol Kosachunhanun, M.D

Introduction and objective: Stroke is an important acute neurological condition which required emergency management. This study aimed to analyze the clinical characteristics and management of stroke patients in the Northern Thailand.

Methods: Study design is a descriptive study. We interviewed patient/ relative and analyzed the data of the acute stroke patients admitted to the government hospital in 12 provinces in the Northern Thailand during October 2010 to September 2012.

Results: There were 802 acute stroke patients recruited in the study, mean ages was 65 ± 13.5 years old, 54.1% were female. Some of the risk factors such as in exercise and alcohol consumption were uncommon before the episode of stroke. Sixty four percent of the patients consumed steam rice and the foods were not different between local foods and general foods (48.3% vs. 49.2%). Co-morbidities such as hypertension, diabetes, dyslipidemia and snoring were found in 57.2%, 15.6%, 18.4% and 46.9% of the patient respectively. Most of the co-morbidities were regularly treated by the physician except snoring. Ischemic stroke were 79.7% and hemorrhagic stroke were 20.3%, respectively. Clinical characteristics of the patients including BP, pulse, Glasgow coma score (GCS), National Institutes of Health Stroke Scale (NIHSS score), and blood tests (FPG, HbA1C, TC, TG, HDL, LDL) were not different between ischemic and hemorrhagic stroke patients. Seventy three percent of the patients were admitted to the general ward, only 13.1% were admitted to the stroke unit. Thrombolytic agent was prescribed to only 10.4% of acute ischemic stroke patients. The reasons that this agent was not used in most of the patient were unavailable in the hospital 24.5%, and 75.5% had contraindications which delayed onset was found in 37.9%. Bleeding complications from thrombolytic agent were found in 15.4% of the patients. Oral antithrombotic agents for prevent recurrent stroke were prescribed in 94.7% of the patients.

Conclusions: Stroke patients in the Northern Thailand have clinical characteristic, social character and food consumption not different from the general patients. Risk factors control and treatments were regularly treated but we need more coordinate care for improve quality of the treatments.

Key words Clinical Characteristics Stroke patients Northern Thailand

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง ลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้วิจัย ศศิวิมล โฆษณหพันธ์ (พบ.), นิภาพรรณ ทิพย์จักร (วท.บ., ศศ.ม.), อนงค์ ชันคำ (วท.บ.)

หน่วยงาน โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่

บทนำและวัตถุประสงค์ โรคหลอดเลือดสมอง เป็นโรคทางระบบประสาทที่เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน ซึ่งเป็นภาวะฉุกเฉินที่พบบ่อยและมีความสำคัญ การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ลักษณะทางคลินิก และทบทวนมาตรฐานการรักษาในระยะเฉียบพลันของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองของโรงพยาบาลในเขตภาคเหนือ

วิธีการศึกษา ศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันที่เข้าการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐในเขต 12 จังหวัดภาคเหนือระหว่างตุลาคม 2553 ถึง กันยายน 2555 รวบรวมข้อมูลโดยการซักประวัติผู้ป่วย/ญาติ และจากการทบทวนเวชระเบียนของผู้ป่วย

ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 802 คนมีอายุเฉลี่ย 65 ± 13.5 ปี เป็นหญิงร้อยละ 54.1 ผู้ป่วยสามารถควบคุมปัจจัยเสี่ยง เช่น การออกกำลังกาย การบริโภคบุหรี่ยและสูราก่อนเกิดโรค ร้อยละ 64.0 บริโภคข้าวสวยเป็นอาหารหลัก ชนิดอาหารที่บริโภคไม่แตกต่างกันระหว่างอาหารพื้นเมืองเหนือ ร้อยละ 48.3 และอาหารทั่วไป ร้อยละ 49.2 ตามลำดับ โรคร่วมได้แก่ ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง นอนกรน พบร้อยละ 57.2, 15.6, 18.4 และ 46.9 ตามลำดับ ผู้ป่วยได้รับการรักษาโรคที่เป็นปัจจัยเสี่ยงสม่ำเสมอ ยกเว้นโรคนอนกรน การวินิจฉัยโรคพบเป็นโรคหลอดเลือดสมองอุดตัน ร้อยละ 79.7 หลอดเลือดสมองแตก ร้อยละ 20.3 ลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ ระดับความดันโลหิต ชีพจร ค่า Glasgow coma score (GCS) ค่า National Institutes of Health Stroke Scale (NIHSS score) ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ได้แก่ ค่า fasting plasma glucose (FPG), HbA1C, ไขมัน total cholesterol (TC) triglycerides (TG), HDL – cholesterol, LDL – cholesterol ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ร้อยละ 73.9 ได้รับการรักษาในหอผู้ป่วยทั่วไป มีเพียงร้อยละ 13.1 ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอุดตันได้รับยาละลายลิ่มเลือดเพียง ร้อยละ 10.4 โดยสาเหตุที่ไม่ได้ยานั้นร้อยละ 24.5 มีสาเหตุจากไม่มียาในโรงพยาบาล ที่เหลือผู้ป่วยมีข้อห้ามของการให้ยา โดยระยะเวลาที่เกินมากกว่า 3 ชั่วโมงพบร้อยละ 37.9 ในผู้ป่วยที่ได้รับยาพบภาวะเลือดออกในสมองจากการให้ยาละลายลิ่มเลือดร้อยละ 15.4 ผู้ป่วยร้อยละ 94.7 ได้รับยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดซ้ำทุติยภูมิ

สรุปผลและข้อเสนอแนะ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในเขตภาคเหนือมีลักษณะทางคลินิก ปัจจัยทางเสี่ยง ลักษณะทางสังคม ลักษณะอาหารที่บริโภคไม่แตกต่างจากกลุ่มประชากรโดยทั่วไป ผู้ป่วยส่วนใหญ่ได้รับการควบคุมปัจจัยเสี่ยงบางอย่างและการรักษาโรคอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพัฒนาและหาแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ ลักษณะทางคลินิก โรคหลอดเลือดสมอง ภาคเหนือ